

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 03.09.1968, sp. zn. 1 Cz 39/68, ECLI:CZ:NS:1968:1.CZ.39.1968.1

Číslo: 4/1969

Právní věta: Znění ustanovení § 54 odst. 2 zák. o rod. neudůvodňuje názor, že snad prokázané pohlavní styky matky dítěte s jinými muži v rozhodné době jsou samy o sobě důvodem zamítnutí žaloby o určení otcovství; vyvrácení domněnky otcovství podle § 54 odst. 2 zák. o rod musí být zcela určité. Soud hodnotí důkaz znalcem jako každý jiný důkaz (§ 132 o. s. ř.); jestliže se však při hodnocení výsledků řízení odchýlí od výsledku důkazy znalcem, musí svůj postup přesvědčivě odůvodnit.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 03.09.1968

Spisová značka: 1 Cz 39/68

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Řízení před soudem, Určování otcovství, Znalci

Předpisy: 94/1963 Sb. § 54 99/1963 Sb. § 127
§ 132

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresní soud Praha-východ určil rozsudkem z 20. 2. 1967 žalovaného otcem nezl. žalobce M. B., nar. 25. 5. 1964 z matky J. B.

K odvolání žalovaného změnil krajský soud v Praze rozsudkem z 18. 10. 1967 rozsudek soudu prvního stupně tak, že zamítl žalobu.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon a zrušil jej.

Z odůvodnění:

Krajský soud vycházel ze závěru soudu prvního stupně, že žalovanému svědčí domněnka otcovství podle § 54 odst. 2 zák. o rod., v rozporu s ním však došel po doplnění řízení dalším posudkem znalce - porodníka k přesvědčení, že otcovství žalovaného vylučují závažné okolnosti; shledával je v tom, že J. B. vedla v době rozhodné pro početí nezl. žalobce lehkomyšlný život a stýkala se pohlavně s více muži. Se zřetelem k tomu nelze podle krajského soudu prokázat, že právě soulože se žalovaným byly

oplodňujícími souložemi.

Podle § 54 odst. 2 zák. o rod. se považuje za otce dítěte narozeného mimo manželství muž, který souložil s matkou dítěte v době, od které neprošlo do narození dítěte méně než 180 a více než 300 dnů, pokud jeho otcovství nevylučují závažné okolnosti. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení uvádí, že je jeho smyslem umožnění snazší vyvrátitelnosti domněnky otcovství v těch případech, kdy je zřejmé, že otcem dítěte je spíše jiný muž než ten, kterého za otce označila matka dítěte. Ze znění ustanovení § 54 odst. 2 zák. o rod. a z důvodové zprávy k němu nevyplývá jiný závěr než ten, že zákonodárce měl na zřeteli zdůraznění objektivní pravdy i pro spory o určení otcovství založené na zákonných domněnkách, že však v žádném případě nezamýšlel připustit jako právní důvod zamítnutí žaloby o určení otcovství námitku, že se matka stýkala pohlavně v rozhodné době s více muži. To pak znamená, že domněnka otcovství podle § 54 odst. 2 zák. o rod. musí být vyvrácena zcela určitým způsobem, obdobně jak vyžaduje zákon v § 58 odst. 1 a § 61 odst. 1 ve vztahu k dalším domněnkám otcovství založeným manželstvím rodičů, případně jejich souhlasným prohlášením o otcovství.

V této věci je nesporné, že žalovaný měl s J. B. známost a že se s ní pohlavně stýkal zejména ve dnech 8. a 9. 8. 1963. Znalec - porodník MUDr. K. V. vymezil v rámci kritické doby jako nejpravděpodobnější dobu početí nezl. žalobce dobu od 4. 8. do 15. 9. 1963. Podle dědičně-biologického posudku je otcovství žalovaného k nezl. žalobci velmi pravděpodobné; u dalších dvou mužů (J. P. a Z. S.), kteří byli k provedení znaleckého důkazu přibrání a které krevní zkouška nevyločila z otcovství stejně jako žalovaného, vyzněl dědičně-biologický posudek v závěr o otcovství velmi nepravděpodobném. V řízení přitom nevyšlo najevo nic, z čeho by mohly vznikat pochybnosti o správnosti postupu a závěru znalců, kteří podali jednotlivé znalecké posudky.

Jestliže by krajský soud vycházel v otázce výkladu § 54 odst. 2 zák. o rod. ze správného právního názoru, nemohl by dospět k úsudku, že se žalovanému podařilo vyvrátit domněnku otcovství a že je nutno zamítnout žalobu. Naopak je na místě zdůraznit, že znalecké dokazování vedlo k výsledkům, které odůvodňují závěr, že se domněnka otcovství svědčící žalovanému kryje s objektivní pravdou.

K odůvodnění svého rozsudku uvedl krajský soud také, že podle jeho přesvědčení otěhotněla J. B. po 3. 9. 1963 a že v této době nejsou prokázány pohlavní styky mezi ní a žalovaným. Ovšem toto přesvědčení krajského soudu nemá oporu ve výsledcích řízení a vybočuje z mezí hodnocení důkazů přípustného podle § 132 o. s. ř. Krajský soud vycházel v této souvislosti z dopisu matky žalovanému z 3. 9. 1963, v němž tato uvádí, že není těhotná; nevypořádal se však s jejím přednesem v řízení, že o otěhotnění nevěděla, ježto měla menses ještě koncem srpna 1963, a nepřihlédl k vyjádření znalce - porodníka MUDr. K. V. při odvolacím jednání dne 18. 10. 1967, že menstruační cyklus může přetrvávat až do poloviny těhotenství. Závěr krajského soudu je nepřesvědčivý i s ohledem na obsah porodopisu, podle kterého šlo u J. B. o prodloužené těhotenství, což by nasvědčovalo tomu, že k těhotenství došlo spíše na začátku znalce vymezené nejpravděpodobnější doby početí než naopak. K této znalecké otázce se však znalec podrobněji nevyjádřil a soud ji nemohl pro nedostatek odborných znalostí sám řešit (§ 127 odst. 1 o. s. ř.). K získání spolehlivějších podkladů pro posudek a závěr znalce-porodníka mohl nepochybně vést i výslech lékaře, který se účastnil při porodu, a zjištění, na základě čeho byl v porodopisu učiněn záznam o prodloužení těhotenství.

Z uvedeného je patrné, že rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon v ustanovení § 54 odst. 2 zák. o rod. ve spojení s ustanoveními § 1, 6, 120 odst. 1, § 127 odst. 1 a § 132 o. s. ř.